

Řeč při odhalení pamětní desky JUDr. Jakuba Čermína v Jaselské ulici na Praze 6

Mons. Petr Piřha

25. ledna L. P. 2019

Vážená paní doktoro,
pane starosto, dámy a pánové,

V životě dochází k mnoha symbolickým koincidence, kterých si k nemalé škodě vůbec nepovšimneme. Je tomu tak i zde. Scházíme se téměř na hodinu přesně v okamžik padesátého výročí ukončení pohřbu Jana Palacha. Vidím jasně, jak jeho rakev doprovázená studenty Karlovy univerzity procházela Prahou. A odhalíme pamětní desku muži, jehož životní příběh určilo to, že nesl na rameni rakev Jana Opletala obklopenou studenty a doprovázenou zástupy lidí. K této myšlence se ještě vrátím.

Dr. Čermín se narodil 2. května 1917. Právě tehdy se na horizontu dějin objevila neblahá rudá hvězda. Narodil se v řemeslnické rodině v tehdy starosvětsky poklidném Týnu nad Vltavou. Hodiny jeho dětství odpočítávaly plechově znějící hodiny kostela, kam byl přinesen ke křtu a kam hluboce věřící rodina pravidelně chodila. Brzo se však rozběhl dál, když nastoupil do Jirsíkova církevního gymnázia v Českých Budějovicích. Když za ním maminka přijela do internátu v obavě, zda se mu nestýská, byla zneklidněna, že ho tam vůbec nikdo nezná. Všichni ji ujišťovali, že tam žádný Čermín nechodí. Teprve nějaký učitel, či sám ředitel ji uklidnil: *No jó, paní Čermínová, to se musíte ptát po Kubovi. Jako Čermína ho nikdo nezná.* Pak ho šli shánět, což trvalo hodně dlouho. Mluvím o tom proto, že již tehdy měl Dr. Čermín schopnost rychle navazovat styky, což ho provázelo po celý život na každém kroku a ve všech situacích. Na univerzitu odešel do Prahy a studoval práva. Když začal studovat, objevila se další hrozivá znamení, polámaný kříž a bílé blesky na černých praporech. Odpoledne 17. listopadu 1939 radil starší bratr Karel Jakubovi, aby přespal u něj, protože se něco chystá, že gestapo udeří na koleje. Mladý Čermín to odmítl s tím, že neopustí své kolegy. To je typické pro dobrého velícího důstojníka. Stálo ho to tři a půl roku koncentráku, odkud se dostal díky prezidentu Háchovi.

Po válce pokračoval ve studiu. Byl u zrodu Svazu osvobozených politických vězňů a odtud se znal s Dr. Miladou Horákovou. Pracoval pak na ministerstvu pošt vedeném podivnou postavou ministra Neumanna. Ten jako pri-

mátor Českých Budějovic vítal se zdviženou pravicí Hitlera. Odměnou mu byl koncentrák, kde se choval statečně. Získal dokonce respekt u dozorců, když na prügelbloku při 25 ranách ani jednou nezasténal. Domů se vrátil jako komunista a byl nasazen, podobně jako Plojhar do lidové, do národně-socialistické strany. Dr. Čermín informoval o jeho podivné činnosti Dr. Horákovou, což vedlo k Neumannovu odhalení na sjezdu strany, ale to už bylo pozdě. Neumann se podílel na únorovém puči.

Dr. Čermín unikl velkým procesům, ale byl trvale sledován a v roce 1952 odsouzen na šest let. StB doplnila jeho znalosti o výslechové metody. Gestapo ho vyslýchat nepotřebovalo. K jednomu výslechu se pojí další charakteristická příhoda. Dr. Čermínovi byl podstrčen souhlas stát se spolupracovníkem StB. Ve vyčerpání si toho nevšiml a podepsal. Když se o tom později dozvěděl, napsal rezolutní dopis, kterým spolupráci odmítá a podpis na dokumentu ruší. Nikdo, kdo jeho zkušenostmi neprošel, nepochopí plně, o jakou statečnost se jednalo. Jenže nejdůležitější na všem je motto toho dopisu: *Nenarodil jsem se, abych lidi ničil, ale abych je chránil proti bezpráví a zlu.*

Po odpykání celého trestu se vrátil do změněného světa. Neměl domov, jeho žena byla tak či onak dohnána k sebevraždě, jejíž důvod nikdy nepochopil. Byl bez práce a nemohl ji najít, označen podivným cejchem. Jak říkají protokoly, *byl nesporně dělnického původu, ale buržoasie ho vyrvala z náruče dělnické třídy, a je proto zapotřebí, aby se s ní opět sžil.* Zároveň známe výrok ředitele galvanizátorky, kde se uchytil jako pomocný dělník bez vyučení a bez praxe: *Dejte ho na nejrizikovější místo, když zahyne, nevadí.* Zůstává tedy i na svobodě muklem, mužem určeným k likvidaci.

V době Pražského jara mu bylo 50 let. Polovinu z nich prožil ve věznicích nebo v pronásledování. Byl rehabilitován a zproštěn viny. Tím se změnila celá jeho situace. Díky známostem ze studií a kriminálu mezi lékaři dostal právnické-úřednické místo ve Zdravotnickém nakladatelství. Pracoval pouze do svých 55 let, kdy mohl odejít do důchodu, protože předtím pracoval v zaměstnáních, u nichž byla snižená věková hranice. Jako důchodce ovšem pracoval dalších 30 let až do svých čtyřiaosmdesáti.

Rovněž v linii osobního života se po návratu z vězení mnohé vyvíjelo. Celkem brzo se podruhé oženil. Vzhledem k věku obou manželů bylo narození dítěte riskantní a bylo třeba na lékařích dítě vybojovat. Narodila se dcera, nejen zdravá, ale i velmi nadaná. Ta zůstala jedináčkem, byla tak milována, leč ani minutu tak nebyla vychovávána. Dr. Čermín rodině vybudoval ve Slatině, malinké obci na Plzeňsku, oázu klidu a nový domov. Rodina jeho ženy zde měla pevné kořeny a sousedé, kteří znali její rodiče a věděli, že její dědeček byl pro obec mimořádně zasloužilým starostou, přijali Čermínovy vstřícně. Dr. Čermín se do pár týdnů znal s celou vesnicí, Slatina se stala jeho

druhým domovem. Jeho pouto k Týnu nad Vltavou sláblo a časem téměř zaniklo.

Další změna režimu dala vždy pilnému a agilnímu Čermínovi silný impulz. Velmi se zasazoval o rehabilitaci zdiskreditovaného Svazu protifašistických bojovníků, o charakter Svazu politických vězňů a o jasné odlišování těchto pojmů. Jako přemnozí lidé jeho generace byl těžce zklamán polistopadovým vývojem. I když to neotřásl jeho činností a nebylo to vidět, roztrpčovaly ho tři skutečnosti. Prvou byl náhlý výskyt spousty hrdinů. Vzpomínám na výrok Doc. Rejska, který mi jednou v padesátých letech o komsi řekl: *On patří mezi ty lidi, kteří jednou vystřelili vzduchovkou z okna za roh a rychle zalezli pod postel, ale už jsou navždy partyzánem.* Totéž se opakovalo po roce 89'. To vám bylo najednou hrdinů!

Daleko hůř na něho působil stále se zrychlující rozpad zákonnosti. Byl právník, bylo mu jasné, k čemu to povede. To nejstrašnější bylo vnitřní pobouření z urážky zcela osobní. Beztrestný nástup komunistů, které vždy viděl jako zrádce a zločinnou organizaci. To, že se domohli moci, že opět tlustými čarami v čase smazávají násilné činy, zvěrstva a rozsudky smrti, které páchali a vynášeli 40 let. To, že si přivlastňují hrdiny, kteří bojovali proti nim, komunistům, těm lidem zvláštního ražení, kteří řídí dějiny, zpětně je mění a určují, co si má a musí člověk myslet. Tím se vracím ke své úvodní myšlence. Kdo a jak mluvil při Palachových oslavách? Především soudruzi a ustrašenci. Vrcholní představitelé státu se ničeho nezúčastnili a omezili se na poslán kytíček.

Stojíme před pamětní deskou Dr. Čermína. Myslím, že se mi podařilo vystihnout jeho pevnou a jasnou duchovní tvář. Na jeden její rys však ještě důrazněji upozorním. Byl hluboce a zároveň skoro dětsky věřící, šel životem v pevné důvěře v Boží ochranu. Proto se také modlil, za sebe, za své blízké, za náš národ. Myslím, že je správné, abychom se i my teď pomodlili.

Otče náš, ...